Ulkoasiainministeriö NEUVOSTORAPORTTI UM2017-00469

POL-30 Rautio Sari Annika(UM)

04.05.2017
JULKINEN

Asia
Epävirallinen Gymnich-ulkoministerikokous 28.4.2017 Vallettassa; yhteenvetoraportti

Kokous
28.04.2017 - 28.04.2017

Kokouksessa pyrittiin muodostamaan yhteinen tilannekuva ja johtopäätökset Turkin tilanteesta ja EU-Turkki-suhteesta. Todettiin yhteinen huoli maan demokratia- ja oikeusvaltiotilanteesta, mutta myös tarve pitää mielessä laajempi kuva ja jatkaa dialogia. Jäsenyysneuvottelujen katkaisemista tai jäädyttämistä ei pidetty ajankohtaisena nyt. Tulliliiton kehittäminen nousi esiin .

Todettiin globalisaation myönteisten vaikutusten varmistamiseksi prioriteetteina korostettiin kansainvälistä yhteistyötä turvallisuuskysymyksissä, terrorismissa, ilmastonmuutoksessa ja muuttoliikkeesä sekä sitä, että EU johtaa esimerkillä ja puolustaa arvojaan. EU:n tuki vapaakaupalle, tieteelle, teknologian kehittämiseen ja innovaatioihin on tärkeää työpaikkojen ja investointien luomiseksi..

Keskustelussa ehdokasmaiden kanssa todettiin tärkeiksi yhteistyön alueiksi globaalistrategiankin puitteissa kyberturvallisuus, terrorismin vastainen toiminta, energiaturvallisuus, järjestäytyneen rikollisuuden ja aseiden salakuljetuksen estäminen. Myös kolmansien maiden vaikutuspyrkimysten torjumista pidettiin yhteisenä intressinä. Keskustelu kääntyi myös laajentumispolitiikkaan, jossa molemmin puolin vakuutettiin halukkuutta edetä jäsenyysprosesseissa. Väkivalta Makedonian parlamentissa tuomittiin ja ehdokasmaita kannustettiin poliittisten kompromissien tekoon.

Maltan puheenjohtajakauden epävirallinen Gymnich-ulkoministerikokous pidettiin 28.4.2017 Vallettassa. Suomea kokouksessa edusti ulkoministeri Timo Soini.

Kokouksen pääaihe oli Turkki ja toisena keskustelukohtana EU-ministereiden kesken globalisaatio ja haasteet kansainväliselle sääntöpohjaiselle järjestykselle. Agendalla ollutta ulkoasiainneuvostojen ja YUTP:n työmenetelmiä ei ehditty käsittelemään pitkäksi venyneen Turkki-keskustelun vuoksi.

1) Turkki

Todettiin yhteinen huoli Turkin ihmisoikeustilanteesta ja siitä, että maan hallinto kehittyy autoritaarisempaan suuntaan. Venetsian komission arvio on pohja myös EU:n arvioille. Samalla on selvää, että EU:n ja Turkin välisen yhteistyön ja dialogin on jatkuttava. On katsottava laajaa kuvaa, jossa Turkki on keskeinen toimija turvallisuudessa ml. Syyriassa, terrorismin vastaisessa toiminnassa ja muuttoliikkeen osalta. Ei ole aika katkaista jäsenyysneuvotteluja, mutta jäsenyyskriteereistä ei

jousteta. Käytiin keskustelua mahdollisuuksista uudistaa tulliliittoa, mihin molemmilla osapuolilla on oletettavasti kiinnostusta. Joissakin puheenvuoroissa mainittiin kuolemanrangaistus punaisena linjana, joka katkaisisi neuvottelut. Keskustelussa korostui Turkin yhteiskunnan kahtiajakautuneisuus ja tarve tukea etenkin niitä turkkilaisia, jotka kannattavat EU-lähentymistä ja demokratiaa.

Keskustelun pohjalta keskeiset linjaukset olivat:
1) EU kunnioittaa kunkin maan suvereenia oikeutta päättää perustuslaillisesta järjestelmästään. Samalla on kuitenkin tärkeää, että Turkki toimeenpanee perustuslakimuutokset Euroopan neuvoston Venetsian komission ja ODIHRin suosituksia noudattaen. Tässä prosessissa on kunnioitettava kansanäänestystä vastaan äänestäneitä ja etsittävä konsensusta.
2) EU:n intressi on vakaa, taloudellisesti elinvoimainen Turkki.
3) EU huomioi kaikki turkkilaiset tulevassa dialogissa ja yhteistyössä, ml. jäsenyysprosessissa.
4) Turkin EU-jäsenyysprosessi jatkuu, mutta emme valmistele uusien päälukujen avaamista. Turkki tuntee EU:n jäsenyyskriteerit. Jos Turkki on kiinnostunut EU-jäsenyydestä, se ymmärtää tämän tarkoittavan oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien, ml. ilmaisunvapauden kunnioittamista.
5) Jatkamme keskusteluja turkkilaisten kanssa tulevista askeleista.

2) Globalisaatio ja haasteet kansainväliselle sääntöpohjaiselle järjestykselle

Keskustelussa prioriteeteiksi nousivat EU:n arvojen puolustaminen, kansainvälinen yhteistyö turvallisuuskysymyksissä, terrorismissa, ilmastonmuutoksessa ja muuttoliikkeessä, linkki kestävän kehityksen, rauhan ja turvallisuuden välillä, koulutus, talouskasvu ja YK:n (turvallisuusneuvoston) uudistaminen. Monessa puheenvuorossa nostettiin keskeisiksi EU:n tuki vapaakaupalle, tieteelle, teknologian kehittämiseen ja innovaatioihin työpaikkojen ja investointien luomiseksi. Pidettiin tarpeellisena myös kehittää uusia kansainvälisen yhteistyön malleja. Yhtenä teeman nousi myös julkisuusdiplomatia ja strateginen viestintä. Moni korosti, että EU:n on johdettava esimerkillään ja puolustettava monenvälisyyttä.

.

Yhteenvetona todettiin tarve lisäpanostuksille tieteeseen, koulutukseen ja kulttuuriin. Erasmus-ohjelman puitteissa voitaisiin tehdä nykyistäkin enemmän. EU:n tulee keskittää voimansa varmistamaan globalisaation hyödyt EU-kansalaisille uhkien pohdinnan sijaan. Kansainvälistä sääntöpohjaista järjestelmää rakentaessaan EU osoittaa kansalaisilleen, että EU voi puolustaa heidän intressejään. On EU:n intressi rakentaa kansainvälisiä kumppanuuksia ml. kaupassa ja turvallisuudessa. Yhteistyö EU:n kanssa kiinnostaa ympäri maailman, EU nähdään luotettavana kumppanina.

3) EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia

Keskustelu käytiin yhdessä EU:n ehdokasmaiden kanssa. Todettiin alueita, joilla EU:n ja ehdokasmaiden välinen yhteistyö on tärkeää ja globaalistrategia joilla tarjoaa hyvät puitteet: mm. kyber, terrorismin vastainen toiminta, energiaturvallisuus, järjestäytyneen rikollisuuden ja aseiden salakuljetuksen estäminen. Myös kolmansien maiden vaikutuspyrkimysten torjumista pidettiin yhteisenä intressinä.

Moni EU-maa painotti laajentumispolitiikan jatkumisen olevan EU:lle prioriteetti. Kehotettiin ehdokasmaita varmistamaan oikeusvaltio ja ilmaisuvapaus omissa maissaan sekä opettelemaan poliittisen konsensuksen ja kompromissien kulttuuri. Berliinin prosessin merkitystä painotettiin. Useat EU-maat tuomitsivat väkivallan Makedonian parlamentissa.

Ehdokasmailta kuultiin heidän näkemyksiään laajentumisprosessista, EU:n viestinnästä, omien maidensa poliittisesta tilanteesta.

Suomen edustajat
Ulkoministeri Timo Soini

Asiakirjat
Tarvittaessa keskeisimpien kokouksessa käsiteltyjen asiakirjojen nimi ja viitenumero

Liitteet

Viite

Asiasanat	globalisaatio, laajentuminen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, Turkki, UAN Ulkoasiainneuvosto, YUTP, Makedonia
Hoitaa	**UM**
Tiedoksi	EUE, OM, PLM, SM, TPK, VNK